

ישראל ארקין

לשעבר, הממונה על התקציבים במשרד האוצר בשנים 1979-1982

משק החלב במדינת ישראל מדוע אסור לפגוע בו?

חברנו עוזד ארקין, מקיבוץ פלמחים, מנהל את רפת גת שמשותפת לשני הקיבוצים. הוא משקיע במשבר הנוכחי שעות וימים רבים ובאהבה גדולה. אביו ישראל היה בעבר עובד משרד האוצר וניהל אגפים מרכזיים, עד למינויו כממונה על אגף התקציבים (על הצוות שנקרא - "נערי האוצר"). הוא קורא לחבריו באוצר - להניח לענף הטוב בעולם, בשביל היצרנים והצרכנים בישראל

פרטני לכל יצרן ובאמצעות מחיר חלב ליצרן, שנקבע ע"י הממשלה ומפוקח על ידה.

שינויים שרירותיים במחיר המוסכם ליצרני החלב (המחיר משתנה מדי פעם על פי עקרונות קבועים ומוסכמים מראש) עלולים לגרום לקריסה של רבים מיצרני החלב.

ענף הרפת הגיע לשיאים עולמיים בתפוקותיו: תנובה לחולבת, יעילות תצרוכת מזון מרוכז, טיפול במחלות, הגברת פוריות וכו'.

בשנים האחרונות הונהגה רפורמה בענף החלב שנועדה לטיפול בבעיות של איכות הסביבה, בעיקר זיהום מי התהום ולשיפור התנאים הפיזיים ברפת. הרפורמה חייבה השקעות של מיליארדי שקלים, הן ע"י הממשלה והן ע"י החקלאים.

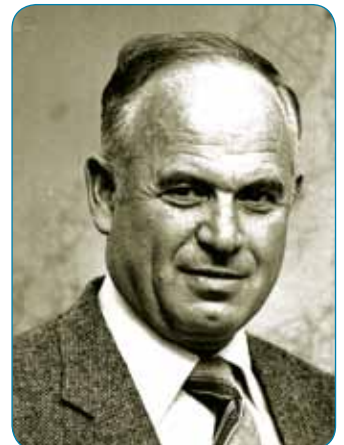
במסגרת הרפורמה חונתי עשרות משקי חלב במושבים שבהם הסתכמה השקעת בעל המשק במאות אלפי ש"ח עד מיליוני ש"ח ליחידה. במקביל, ניתנו מענקים ע"י הממשלה שהיוו 30% עד 65% מסך ההשקעה. היצרנים נענו לאתגר הרפורמה מתוך הנחה שהיציבות בענף תמשך לאורך שנים ארוכות: משמעות הדבר - קיום המחיר המוסכם וייצור מאוזן בענף ע"י המכסות. עזווע בענף יגרום לעזיבת יצרנים ויהפוך את ההשקעות המבורכות בענף להשקעות סרק.

בנוסף לכך קיימת שאלת התעסוקה האלטרנטיבית של בעלי המשקים: כיצד יחזירו את ההלוואות שלקחו, כדי לבצע את ההשקעות במסגרת הרפורמה?

מה התשובה שתיתן הממשלה לאזרחי ישראל על ההחלטה להשקיע ברפורמה כמיליארד ש"ח שבחלקה תרד לטמיון?

במסגרת תפקידי במשרד האוצר כממונה על הסובסידיות והמחירים (1968-1973) ולאחר מכן, כממונה על התקציבים (בשנים 1979-1982) נעשו ניסיונות לבלום עליית מחירים זמנית של ירקות ופירות ע"י יוא. ניסיונות אלו נכשלו באופן מוחלט, בגלל הקשיים בהשגת המוצרים מהיום

מ אז קום המדינה גדל הייצור החקלאי במדינת ישראל עשרות מונים, תוך התייעלות גוברת והולכת. כתוצאה מכך, אזרחי ישראל נהנים היום מאספקה שוטפת וטרייה של כל התוצרת החקלאית - במחירים סבירים. מחצית מהייצור החקלאי מיוצא בשווקים הפתוחים באירופה, באמריקה, במזרח הרחוק וזאת בתחרות עם יצרנים אחרים. הייצוא מתאפשר בשל יכולת חקלאי ישראל לייצר ביעילות (מחירים) ובאיכויות

ישראל ארקין - בתקופת האוצר

מעולות.

חקלאות ישראל הגיעה להישגים מדהימים כמעט בכל ענפי הייצור ולכן באים אלינו חקלאים, חוקרים ומדריכים, כדי ללמוד מחקלאי ישראל כיצד להגיע להישגים אלו.

האינטרס הלאומי של היצרנים והצרכנים הוא יציבות בייצור ובאספקה ויציבות של הביקושים למוצרים. גרימת זעזועים מלאכותיים בענף (ע"י יוא חד פעמי במחירי היצף) יכה בכולם

מבין ענפי החקלאות, הענף היציב ביותר הוא ענף החלב (וזאת למרות ביטול הסובסידיות בענף החלב בסוף 1979). הענף מנוהל ע"י מועצת החלב, שמוססת את ייצור החלב באמצעות מכסות חלב שניתנות באופן

עודד ארקין יחד עם תמיר בנו - שבעה דורות של חקלאים בישראל

למחר. בפועל הגיעו המוצרים לאחר שנסתיים המחסור. בדרך כלל הגיעו המוצרים באיכות גרועה- (זכור לרע הכישלון בייבוא העגבניות). הרעיון של יבוא מוצרי חלב המושתת על מחירי היצף (בשל עודפים עונתיים כבדים באירופה) יכול לגרום באופן מידי להתמוטטות רבים מהיצרנים ולטווח ארוך, עלול להכות את הצרכנים בישראל, כאשר מחירי המוצרים המיובאים יחזרו למחיריהם הריאליים - שיהיו גבוהים ממחירי הייצור בארץ. ובינתים יצרנים שיפלטו מהענף יתקשו מאד לחזור ולייצר חלב.

האינטרס הלאומי של היצרנים והצרכנים הוא יציבות בייצור ובאספקה ויציבות של הביקושים למוצרים. גרימת זעזועים מלאכותיים בענף (ע"י יבוא חד פעמי במחירי היצף) יכה בכולם.

אני מבקש מחבריי במשרד האוצר:

הניחו ידיכם מהענף היעיל והיציב של ייצור החלב!

השקיעו מחשבה ודאגו לתחרות משוכללת

בין יצרני תוצרת החלב - המחלבות

■ דאגו לתחרות משוכללת בין משווקי התוצרת - רשתות השיווק!

תכנון. ניהול ופיקוח
בהקמת רפתות בארץ ובחו"ל

שנה טובה שנה ביטחון וצמיחה

אגרופולן בע"מ
 מהנדס אפרה הורביץ
 באר טוביה 83815
 טל. 08-8602272
 www.agroplan-il.com

אגרו AgroPlan

התמחות בתכנון מבנים חקלאיים